

**B.A. Part-I (Semester-I) Examination**  
**(Optional Subjects)**  
**RASHTRASANT TUKDOJI THOUGHT**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :— (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य.  
(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.  
(3) प्रश्न क्र. 5 मधील सर्व बहुपर्यायी प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

1. राष्ट्रसंत तुकडोजींच्या जीवन कार्यातून आपणास कोणता जीवनमार्ग मिळतो ? 16  
किंवा  
'आरती मंडळ' स्थापनेमागील राष्ट्रसंतांची भूमिका स्पष्ट करून या संघटनेचे कार्य स्पष्ट करा. 16
2. स्वातंत्र्यपूर्व काळात विदर्भामध्ये सज्जनांच्या संघटनेची उभारणी राष्ट्रसंत तुकडोजींनी कशी केली ? 16  
किंवा  
बिचाळीसच्या क्रांतिमुद्धात राष्ट्रसंतांची भूमिका ही युद्धप्रसंगी जरूर ती सर्व क्रांतिसूत्रे हलवून प्रत्यक्ष विजयाचे श्रेय तरुणांला देणाऱ्या संघटने — कुशल सेनापतीची होती' स्पष्ट करा. 16
3. थोडक्यात उत्तरे द्या :  
(1) राष्ट्रसंत तुकडोजींनी रामटेकच्या जंगलात तपः साधना केली. स्पष्ट करा. 4  
(2) राष्ट्रसंत तुकडोजींचा ताडोबा — रामदिधी जंगलातील संचार स्पष्ट करा. 4  
(3) राष्ट्रसंत तुकडोजींनी असमृद्धता उच्चाटन कशा प्रकारे केले ? 4  
(4) राष्ट्रसंत तुकडोजींनी सर्व धर्म समभाव स्थापित करण्यासाठी राबविलेले उपक्रम स्पष्ट करा. 4  
किंवा  
(1) राष्ट्रसंत तुकडोजींचे अधश्रद्धा निर्मूलन विषयक कार्य सांगा. 4  
(2) राष्ट्रसंत तुकडोजींची कुंभमेळयातील साधुसंतांच्यामनःशुद्धी संदर्भातील भूमिका स्पष्ट करा. 4  
(3) आदिवासी-शेतकरी-शेतमजुरात राष्ट्रसंत तुकडोजींनी जागृती कशी निर्माण केली ? 4  
(4) राष्ट्रसंत तुकडोजींनी हिंदू-मुस्लिम ऐक साधण्यासाठी अनरावतीमध्ये कोणता उपक्रम राबविला ? 4
4. थोडक्यात उत्तरे द्या :  
(1) मानव ससाधन व राष्ट्रीय साधन-संपत्ति 4  
(2) राष्ट्रसंत तुकडोजींचे व्यावसायिक शिक्षणासंदर्भातील विचार स्पष्ट करा. 4  
(3) चातुर्मास्य व अन्य शिबिरांमधून सैनिकी शिक्षण देण्यामागची राष्ट्रसंत तुकडोजींची भूमिका स्पष्ट करा. 4  
(4) राष्ट्रसंत तुकडोजींचे कौटुंबिक पातळीवरील जीवनमूल्य संवर्धनाबाबतीतील विचार स्पष्ट करा. 4  
किंवा  
(1) राष्ट्रसंत तुकडोजींचे महिला संगठनाविषयीचे मत स्पष्ट करा व उन्नांतीभुवन ही कल्पना समजावून द्या. 4  
(2) सावित्रीबाई फुलेचे स्त्री-मुक्ति विषयक कार्य स्पष्ट करा. 4  
(3) राष्ट्रसंत तुकडोजींचे महिला क्रिडा व व्यायाम विषयक कार्य सांगा. 4  
(4) ताराबाई शिंदेचे स्त्री मुक्ति संदर्भातील विचार सांगा. 4
5. योग्य पर्याय निवडा :  
(1) तैसावी आला ..... सण । हाहि आहे महत्त्वपूर्ण । 2  
यात ठेवावे बैलांचे प्रदर्शन । शेती सामाना सहित ।।  
(नागापंचमी/होळी/पोळा)  
(2) प्रत्येक भाषास सुधारण्याची कार्यशाळा म्हणजे ..... होय. 2  
(पूजाअर्चा/सामुदायिक प्रार्थना/किर्तन)

- (3) एकाच दिवशी वेगवेगळ्या हजार गावसंख्ये ..... ग्रंथाचे प्रकाशन झाले 2  
(भगवद्गीता/ज्ञानेश्वरी/ग्रामगीता)
- (4) गावाचे जे पवित्र सेवक ..... तेचि जगंगी होती ..... 2  
ज्या गावी ऐसे सावध पार्क ..... तेथे दिवस न उफे .....  
(मानक/साधक/सैनिक)
- (5) मांदेरी बैसोनि नाक दाबवे ..... तपोवना नगरीचे काटे उज्जतावे ..... 2  
दुःखितासि प्रेने पाणी पाजवे ..... हे श्रेष्ठ .....  
(ब्रह्मजानाहून/तीर्थस्थानाहून/वैकुण्ठ प्राप्तीहून)
- (6) राष्ट्रसंतांनी देवभक्तांना ..... बनविले 2  
(मूर्तिभक्त/प्रेमभक्त/देशभक्त)
- (7) 'कशाला काशी जातो रे बाबा' हे भजन कृष्णाचे ..... 2  
(राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज/संत तुकाराम/संत एकनाथ)
- (8) कच्चा माल मातीच्या भावे ..... पों पक्का होता चौदटीने थावे ..... 2  
मग ..... कैसे सुखी व्हावे ..... पिकवोनीहि ते उपाडी .....  
(संतजन/ग्रामजन/विश्वजन)